

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Elyben hátsós hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidék: postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 6 óráig
 Hanap utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kényszerű visszahívás
 vagy megőrségre nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, május 28.

A kiegyezés revíziója.

(K. Ö.) Bár hivatalosan még nincs felvetve a kiegyezés revíziójának kérdése, úgy nálunk, mint Ausztriában, a sajtó és közvélemény foglalkozik vele. Foglalkozik vele pedig azért, mert mindenki érzi, hogy a függetlenségi párt megnövekedésével a kiegyezésnek valamely irányban változást kell szenvednie, hogy úgy mondjuk, a 67-nek közelednie kell a 48-hoz és viszont ennek a 67-hez. Mily alakban fog ez megtörténni, most még nem tudhatjuk, bizonyos azonban, hogy a változás nem soká várhat magára.

Ausztriában, bár ott többet foglalkoznak a kérdéssel, mint nálunk, bizonyos nyugtalansággal kísérik a fejleményeket. Attól tartanak, hogy Magyarország oly egyoldalú intézkedéseket találhatna életbe léptetni, melyek Ausztriának hátrányára lennének. Ily egyoldalú intézkedés szerintök az is, ha a közös vám-tarifát, mint magyar vám-tarifát iktatná Magyarország törvénybe. Ami világos megtevesztése a közvéleménynek. Mert nekünk a közös vám-tarifát közös vám-területen sem kell. Jobbnak hiányában elfogadtuk, de érdekeinket mindenképpen sérti. Még kevésbé fogadhatjuk azt el, mint autonóm magyar vám-tarifát, mert mint ilyen, oly abszurd tételeket tartalmaz, hogy azokért egyszerűen kinevetne a külföld, ha mi az új autonóm vám-tarifát az önálló vám-területre bázisítottuk volna. Tudjuk azonban, hogy az új auto-

nom vám-tarifát a közös vám-terület jégében született, tudjuk, hogy ezen az alapon a külföldi kereskedelmi szerződések rendeleti uton életbe lettek léptetve és hogy ezen a viszonyosság fentartása mellett már nehezen változtathatunk. Ezt tudva önálló államiaszunk dokumentálása érdekében egyebet nem tehetünk, mint a közös autonóm vám-tarifát magyar vám-tarifát gyanánt törvénybe iktatni. Ez senkinek sem árt, tehát Ausztriának sem, nem is tehet kifogást ellene. Ártani csak nekünk árt, mert 1917-ig reánk nézve sérelmes vám-tarifát alapján szerződünk a külfölddel.

A kiegyezés revíziójával kapcsolatosan Ausztria bizonyos pénzügyi és gazdasági kérdések rendezését is sürgetni fogja. Ezek között első sorban a kvóta kérdést, természetesen ezt úgy kell revideálni, amint azt Ausztria érdeke megköveteli. Az ellen nekünk sincs kifogásunk, hogy az örökös surlódások elkerülése végett egy automatikus kulcsot állapítanánk meg, eleve is tiltakozunk azonban az ellen, hogy az automatikus kulcs a népességi arány legyen. A népesség száma egymagában még nem elegendő annak megállapítására, hogy a nemzetre mekkora terhet lehet rakni. Az adózási képesség más dolog. Az utolsó kvóta megállapításakor Horánszky, Ambrozovics röpiratai keresték ezt az állandó kulcsot, de valamennyien kénytelenek voltak megvallani, hogy a népesség számából még nem lehet a teherviselési képességre következtetést vonni.

Ily irányban tehát nem állhatunk az osztrákok szolgálatára.

A kiegyezés revíziójának egy másik pontja az Osztrák-Magyar bank privilégiuma, Az osztrákokban meg van a hajlandóság a bankprivilegiumot nemcsak 1910-ig, mikor az a törvény értelmében lejár, hanem a kereskedelmi szerződések lejártáig, 1917-ig meghosszabbítani. Elhisszük azt is, hogy a bankprivilegiumot akár a világ végéig is meghosszabbítanák. Minden esztendő, melyet az Osztrák-Magyar-bank nyer, nyereség az osztrák iparra és veszteség a magyar mezőgazdaságra, melyet nemcsak üzletkezelésileg, hanem a falu uzsorásainak eljárására emlékeztető kamatláb politikájával állandóan károsít.

Nekünk magyar nemzeti bankra van szükségünk, mely a kapott előnyök fejében a magyar termelést fogja istápolni. Ha előbb nem, a bankprivilegium lejártakor, 1910-ben állítsuk fel a nemzeti bankot. Annál is inkább, mivel a készletek felvételével már nem várhatunk. Ausztria ezt a dolgot is a revízió keretében szeretné megoldani. Erre pedig semmi szükség. A készletek felvételéről szóló javaslatot egyszerűen le kell tárgyalnunk és Ausztriát arra kényszeríteni, hogy hasonlót tegyen. Sem ok, sem kényszerűség az ügy elodázására. Csak az osztrákok akadémikusok.

Ausztria ennek a kérdésnek a felvételével azt akarja a világgal elhitetni, hogy önálló gazdasági berendezésünk tőle függ. Naiv önámítás. Még érvényben van az 1867. t.-cz. 58. §-a és azt alkalmas időben érvényesíteni fogjuk.

"TISZÁNTÚL" TÁROZÁJA.

A látogató.

Irtá: Alphonz Allais,

George de Mont-Dieux kormányparti képviselő lakásán a déli órákban látogató jelentkezett. Az inással a következő névjegyet küldte be:

Gróf Armand le Nevers.

George de Mont Dieux képviselő csodálkozva olvasta el a névjegyet. Nem ismerte ezt az urat.

— Bocsássa be a gróf urat — parancsolta aztán az inasnak.

Néhány perczzel később a képviselő szolnójába belépett egy magas termetű, igen elegáns szalonkabátos ur és mosolyogva meghajolt.

A gróf: Bocsánat, képviselő ur... mindenekelőtt engedje kijelentem, hogy én nem vagyok gróf de Nevers.

& C. »HABIG« s »BORSALINO« kalapokban egyedüli raktár.

Tavaszi angol méllényekben, felöltőkben,

gummi kabátokban nagy választék.

Polytonos ujdonságok nyakkenőben.

A képviselő (meglepetten): Tessék?
 — Egyszerűen Armand Durand a nevem.

— De hát...

— Csak azért használom ezt a névjegyet, hogy azonnal bebocsáttatást nyerjek. Az olyan elfoglalt urak, mint ön, kedves képviselő ur, nagyon elzárkóznak a nagyközönség elől és bizony...

A képviselő (türelmetlenül): Mit kíván, uram?

A gróf: Azonnal megmagyarázom... A kormányozható léghajó...

A képviselő (idegesen közbeszól): Uraságod föltaláló? Akkor sajnálom, nem állhatok a rendelkezésére.

— Bocsánat. Méltóztassék a mondat végét bevárni... A kormányozható léghajó problémája nem izgatja az emberiséget annyira, mint az asszonyi lélek problémája. Minduntalan ugyszólván lépten-nyomon hatalmas bizonyítékokat szolgáltat az élet arra nézve, hogy a női szemérem s különösen a hitvesi hűség

alászallott arról a magaslatról, ahová a valóság, a társadalmi rend, a becsület és a méltóság helyezte.

A képviselő (dobbant a lábával): De mi közöm nekem mindezekhez?

A gróf: Pardon, azonnal... Nos, igen tisztelt képviselő ur, itt az ideje a reformoknak. A társadalom...

— De kérem!

— A társadalom nem nézheti tétlenül, mint csalják meg a párizsi asszonyok a párizsi férjeket és ha...

— Elég, uram!

— ... és ha azok, akiknek a hivatás parancsolja, hogy ezeknek a reformoknak az élére álljanak, maguk is a vétközőkhöz tartoznak és maguk is szívesen szegődnek büntársául a szemérmetlen csalásnak, valóban nem lehet csodálkozni, ha...

A képviselő (dühösen): Uram, ne kényszerítsen!

A gróf (tulkiabálva): ... ha Párizs erkölcsi nivója a nap minden órájával csökken

A világhírű »Fownes« angol és különleges női francia keztyükben, továbbá »Humanie« védjeggyel ellátott amerikai cipőkben, különleges angol s pesti cipőkben egyedüli raktár.

TAVASZI UJDONSÁGOK megérkeztek

ROTH M. utóda kalap s ural dívat üzletébe.

Férfi fehérneműk méret után a

1564 leggyorsabban és a legbiztosabban készíthetők

Bonitz Ferencz kinevezéséhez. A miniszterelnöki sajtóirodának most folyó szervezése alkalmával három sajtótudósítói állás betöltését határozták el. A betöltés személyi oldalánál irányadó volt az a körülmény, hogy a sajtóirodában a jelenlegi többségi pártok mindegyike képviselve legyen. A rendszeresített sajtótudósítók a VIII. és XI. rangokozatba tartoznak és ehhez képest a segédtitkári, vagy a fogalmazói rang illeti meg őket.

A néppárti sajtó munkásai közül az illetékes körök választása Bonitz Ferenczre, az *Alkotmány* felelős szerkesztőjére esett, aki most segédtitkári rangban foglalja el állását a sajtóirodában.

Bonitz Ferencz kitüntetése a mi örömünk is. Egy azon táborban küzdünk évek hosszú során keresztül. Mert, ha látszólag kis idő is decennium, a háborus évek mindenkor duplán számítanak. Már pedig mi kath. újságírók a lefolyt tiz-tizenöt esztendő során s kivált annak háromnegyed részében, örökös küzdelmek első csatáiban állottunk folyvást. És Bonitz Ferencz mindenkor az első között volt a mi harcvezetőnkben. Már egyetemi hallgató korában, java fiatal éveiben került a *Magyar Állam* asztalához, ahonnan csakhamar levitték Székesfehérvárra; ott ezelőtt tizenhárom esztendővel indította meg a néppárt legelső hivatalos organumát, a mai napig hetenkint háromszor megjelenő *Fejérmegyei Naplót*. Innen alig két évfolyam redigálása után Budapestre hozta az akkor már szépen feilett katolikus akció Bonitzot, aki a néppárt fővárosi katolikus napilapjának, az *Alkotmány-nak* mindjárt megindulásakor élére állott s csekély megszakítással tizenegy esztendőn keresztül szerkesztette mai napig.

Talentumosan, temperamentumosan, hűségesen, becsületesen szolgálta mindenkor a zászlót, a melyre fölesküdt. Sebeket osztott s a mint a háboruban szokás, ő maga is kapott sebeket a szellemi harcmezőn, de meg nem hátrált, nem alku-

és perczről perczre alássa a társadalom tekintélyét! (Nagy lélegzetet vesz s pillanatra elhallgat.)

A képviselő (megragadja a vendége kabátját): Nem hallja az ur, hogy nem vagyok kíváncsi a szóáradatára? Távozzék a lakásomból!

A gróf (nyugodtan): Ugy? Akkor hát röviden felvilágosítom önt... Látta, képviselő ur, amit én az ön házában teszek, azt teszi ön nap-nap után az ország házában.

A képviselő (meglepetten): Mit beszél?

A gróf: Az igazságot óhajtottam végre megmondani önnek. Ön régi frázisokat dörgedez a parlamentben. Hiába hurrogják le a haza védelmezői, ön csak beszél, beszél és nincs egyetlen okos szó abban, amit mond.

A képviselő: De...

A gróf: Hiába írja meg a legélesebb hangon az ellenzéki sajtó az ön ürességének kritikáját, ön nem tud elhallgatni, hanem tovább beszél... Be akartam önnek tehát bizonyítani, milyen kellemetlen ez. És most ajánlom magam!

A látogató udvarias meghajlással távozik, az ajtóban azonban pillanatra visszafordul s a meglepetésében szótlanul álló képviselőtől még egyszer bocsánatot kér.

dozott, elveit föl nem adta soha. És éppen az a körülmény, hogy küzdelme a megismert igazság kivívásáért mindenkor önzetlen volt, az nyujt nekünk is erőt, bátorítást, semmi pénzen meg nem váltható erkölcsi elégtételt, hogy a keresztény Magyarorszáért azzal a törheterlen elvhűséggel harcoljunk ezután is, amelylyel eddig küzdöttünk. (h.)

A gyermeknap. Az *Esztergom* legutóbbi számában a mult szombat első ízben rendezett magyar gyermeknap eredetére nézve pikáns leleplezéssel szolgál. Idézi ugyanis a *Kelet* 1905-ik évfolyama 6-ik 7-ik számából *Karsai Sándor* páholytestvér értekezésének idevonatkozó ama passzusát, melynek ötletéből a gyermeknap született.

— Meg kell csinálni nálunk is — az országos gyermekvédő alap létesítésére — az évenként ismétlődő gyermeknapot! Az év egy bizonyos, előre meghatározott napján nagy- és kiskereskedők, iparosok, kávéházak, szállodák, orvosok, tisztviselők, szóval mindenféle állású emberek önként kötelezzék magukat, hogy ezen egy napi bruttó-bevételük egy százalékát a gyermekvédő alap javára befizetik, belépvén ezáltal a gyermekvédő ligába.

Igy a *Kelet*. Az E—m pedig hozzá teszi: Tehát a gyermeknap tisztán szabadkőműves mű. Onmagában a legszebb legnemesebb eszme, de a szabadkőművesek kezében egyrészt a serdülő nemzedékek hatalomba kerítésének eszköze, másrészt egyszerűen hangulatcsinálás vagy dob, mellyel a társadalom bizalmát akarja megszerezni. A szabadkőművességnek, a prostitució nagy mesterének szájában a gyermekek védelme olyan, mint az angyalsínálók sírása »ön-elkezeit porontyok koporsójánál. A szabadkőművesség egyik kezével kitépi az emberek szívéből, a hitet és vallásosságot s így a szülőket is kivetkőzteti emberi érzésükből, másik kezével pedig védelmi műveket emel az elhanyagolt gyermekek számára. Egyik nap a szabadszerelmet, az egészségés érzékiséget és az anya »ön-védelmét« hirdeti, a másik napon pedig jajveszékel a gyermekek pusztulása miatt! Hiszen jó kezekre bízna a társadalom a gyermekvédelmet: akárcsak a Jancsi és Juliska boszorkányára.

Gyermeknapok rendezése helyett a társadalom kultiválja inkább az erkölcsöket, hogy a gyermek ne legyen az anya szegénye: az állam teremtsen üdvös szociális megélhetési viszonyokat, hogy a gyermek a szülőknek ne legyen terhe, akkor lesz igazi gyermeknevelés s nem szorolunk gyermekmentő szabadkőműves intézményekre!

Ezekben a sorokban kommentálja laptársunk a gyermeknapot az érem másik oldaláról.

Ausztria nem enged. A bécsi k. k. Telegraphen Correspondenz Bureau jelentése szerint nem áll az, hogy a vámtarifa kérdésében az osztrák és a magyar kormány között kielégítő megegyezés jött volna létre, mert az osztrák kormány most is, mint eddig ragaszkodik ismeretes álláspontjához.

Uj főispánok. A király a belügyminiszter előterjesztésére *Veszprém* Zoltán vármegyei főjegyzőt Hajdúvármegye és Debreczen szabad királyi város, *Farkas* Albert vármegyei alispánt Marostordavármegye és Marosvásárhely szabad királyi város és *Hunkár* Dénes földbirtokost Veszprémvármegye főispánjává nevezte ki.

Uj miniszteri osztálytanácsos. A földmivélsügyi miniszter előterjesztésére a király *Kolozsváry* László miniszteri titkári czimmal és jelleggel felruházott fűrdőfelügyelőnek a miniszteri osztálytanácsosi czimet és jelleget díjmentesen adományozta.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, máj. 28.

A képviselőház tegnapi ülése szavazásokkal telt el. De mennyire más volt ez a gépies munka is most, mint a technikai obstrukció muszájszavazásai valamikor régen. Más idők, más munkakör, más munkakedv. Ma egyébként alkalmas nap volt arra is, hogy a két alelnök bemutatkozzék. A szavazásokat *Justh* Gyula Gyula, *Rakorszky* István és *Návay* Lajos vezették.

A folyosón élénk csoportok vitatták a helyzet eseményeit. *Wekerle* miniszterelnök *Rákosi* Jenővel tárgyalt az osztrák dolgokról, majd később *Abrányi* Kornéllal a sajtóiroda főnökével vonult vissza s arról a kommunikéről konferált vele behatóan, amelyet a vámkonfliktus kérdésében kiadott a kormány. Nyilvánvaló ebből, hogy a király a magyar kormány álláspontját akceptálta, a magyar autonom vámtarifa becikkelyezést nyers így a magyar nemzeti álláspont győzött.

A folyosó fejleményeihez képest már a déli órákban el is terjedt annak a híre, hogy a Hohenlohe-kormány beadta lemondását.

A tegnap legérdekesebb eseményei egyébként az elnöki szobába játszódtak le. *Justh* Gyula Házelnöknel megjelentek az országgyűlési tudósítók, szindikátusuk elnökének, *Rákosi* Jenőnek vezetésével, aki szép beszédben üdvözölte az elnököt.

Justh szíves melegséggel válaszolt. Az újságírók aztán eltávoztak, csak kevesen maradtak az elnöki szobában. Köztük *Rákosi* Jenő és *Abrányi* Kornél, akikkel az elnök az elmúlt korszak némely szomorú újságírói alakjáról beszélt.

— Azt még értem, — mond, — hogy akadtak szerencsétlen emberek, akik megtévedve gazságra vetemedtek. Azt is meg tudom érteni, hogy valaki hazaáruló lesz. De hogy akadjanak emberek, akiknek egyéb foglalkozásuk nincs, minthogy mindig gazemberek legyenek, állandóan árulják a hazát, ezt nem tudom megbocsátani soha és nem is felejttem el soha.

Volt azonban az elnöki szobának más érdekessége is. A horvát képviselők bemutatkozása, akik szintén küldöttségileg tisztelegtek.

A küldöttség szónokája *Medakovics* Bogdán a horvát országgyűlés elnöke, német nyelvű beszédben üdvözölte elnököt, aki erre nagyon kedvetlenül válaszolt:

— Uraim — mondta — engedelmet kérek de a magyar törvényhozás házában német szónak helye nincs. Beszéljenek magyarul vagy horvátul, de németül ne.

Erre a kijelentésre a horvát lelkes zsvió kiáltásokba törtek ki. Az ováció még

A Mezei-féle női- férfi- és gyermekdivat üzlet áruraktárának eladása **megkezdődött.**

Sas-szálloda épületében.

Berendezés eladó.

erősödött, mikor Justh kijelentette, hogy nagy szeretettel van a horvát-magyar testvériség iránt.

Ennyi sok, fontos külső körülmény mellett valóban több történt tegnap az ülésen kívül, mint magában az ülésben.

A képviselőház üléséről részletes tudósításunk a következő:

Elnök: Justh Gyula, később Rakovszky István, majd Návay Lajos. **Jegyzők:** Hammersberg László, Benedek János és Thorotzkay Miklós gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle, Kossuth, Jekelfalussy.

Justh Gyula elnök, aki az ülés előtt a Ház tisztviselőinek tisztelgő küldöttségét fogadta, pontban tíz órakor megnyitotta az ülést igen gyér padsorok előtt. A jegyzőkönyvet szó nélkül hitelesítették. Az elnök bemutatta a főrendiház elnökének átiratát a választások eredményéről, *Raisz* Aladár hat heti szabadságot kérő levelét, gróf *Zichy* Nándor tárnokmester, *Nákó* Sándor gróf fiumei kormányzó és *Mezőssy* Béla földművelésügyi államtitkár kinevezését. *Nákó* lemondott a mandátumáról s így az elnök a nagyszentmiklósi kerületben a választás iránt megtette az intézkedéseket. Éppen így a nagykállói kerületben is, melynek képviselője, *Mezőssy* Béla államtitkár lemondott a mandátumáról. Új választás lesz a girálti kerületben is, melyet gróf *Dessewffy* Aurél, a főrendiház új elnöke képviselt.

Napirend szerint következnek az osztályok kisorsolása.

Elnök: Az első három osztályban a magyarországi képviselők közül 45—45, a horvátországi képviselők közül 5—5, a többi öt osztályba a magyarországi képviselők közül 44—44, a horvátországi képviselők közül pedig 4—4 sorsorlatik ki.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti. Majd a szavazások következnek. Az elnök javaslatára a bizottságokra a jegyzőkre egyszerre szavaznak.

Jegyzőkül megválasztották a horvátok részéről *Harambosits* Agost, a függetlenségi párt soraiból folytatólag *Ráth* Endrét és *Rajk* Aladárt.

Legközelebbi ülés kedden, május hó 29-én.

Tárgya: Elnöki előterjesztések. Bejelentések. *Az új kormány programbeszéde* és ezzel kapcsolatosan a Ház munkarendje, munkaprogramja. Valószínűleg javaslatokat isterjeszt elő a kormány.

A jegyzőválasztást megelőzőleg felolvasták a trónbeszédet, melyre a választ egy 30-ikán választandó huszonöt tagú bizottság fogja megadni.

Az ülés vége délután 2 órakor.

Sorozások Biharmegyében.

A sorozásra vonatkozó előkészületek teljesen elkészültek.

A két katonai parancsnokság, a mely alá Biharmegye területe is tartozik, most az utazásra, illetve a sorozásra vonatkozó tervezetet elkészítette és azt Biharvármegye törvényhatóságának jóváhagyás végett megküldte. A debreczeni 39. hadkiegészítő parancsnokság alá tartozó 4 járás területén a következő időközönként lesznek megtartva a sorozások:

Érmihályfalván július 2., 3., 4. napokon.
Margitán július 12., 13., 14. napján.
Székelyhidon július 6., 7., 9. 10.
Derecske június 18., 19., 20.

A 37-ik hadkiegészítő parancsnokság tervezete szerint az 1905. évi utólagos fősorozások Biharmegye területéből a parancsnoksághoz tartozó járásokban a következő napokon lesznek megtartva:

Vaskóhi járásban június 11., 12. és 13. napjain.

Belényesi járásban június 15., 16., 18., 19. és 20. napjain.

Magyarcsékei járásban június 21., 22. és 23. án.

Tenkei járásban június 25., 26., 27. és 28. napján.

Nagyszalontai járásban június 30., továbbá július 2., 3., 4. és 5-én

Cséffai járásban július 6., 7., 9. és 10. napjain.

Beéli járásban június 11., 12., 13.

Nagyváradon a központi járás területéről, június 15., 16., 18., 19. és 20.

Élesdi járásban június 21., 22., 23., 25. és 26. án.

Szalárdi járásban június 28., 30. és július 2-án.

Mezőkeresztesi járásban július 4., 5., és 6-án.

Nagybajomban, a sárréti járás területéről, július 6., 7., 9. napjain.

Berettyó-ujfalui járásban július 11., 12., 13., 14. napjain.

A részletes utasítási és működési tervezet elkészítésén most dolgozik a katonai parancsnokság. A fenti tervezetet tudomásuk szerint a megye törvényhatósága egész terjedelmében magáévá fogja tenni.

A sorozásokra vonatkozólag a honvédelmi miniszter most két rendeletet bocsátott ki. Az egyik rendeletben a törvényhatóságokat mihez tartás végett utasítja, hogy az 1882., 1883., 1884. évi hadkötelesek lehetőleg teljes számmal jelenjenek meg a sorozási napokon. Ez által az elmúlt évben behívott póttartalékosok, kik most tényleges fegyvergyakorlatot teljesítenek, minél előbb el fognak bocsájtani, mert az állításkötelesek a sorozás után mindjárt bevonulnak szolgálattételre.

A honvédelmi miniszter a rendelettel enyhíteni, esetleg megszüntetni akarja a múlt évi elmaradt ujonczállításnak káros kihatásait. Az ily módon történő sorozások kedvezők magukra a hadkötelesekre nézve is. Kedvező pedig azért: mert ez által elérik azt, hogy besoroztatásuk esetében az 1905. évi sorozási évfolyamba osztatnak be, minden kivétel nélkül s így szolgálati idejük egy évvel megrövidül és azonfelül, ha az ujonczjutalékba osztatnak be, még a rendes sorhadi tényleges szolgálatauk tekintetében is esetleg több hónapra terjedő kedvezményben részesülnek.

Ha azonban a hadkötelesek nem állnak elő a július 11-től július 14-ig illetve a július 26-ig megtörténő fősorozáson, úgy fognak tekintetni mint 1906. évi sorozási évfolyamba tartozók és így az említett kedvezményektől elesnek. A rendelet igen humanusan intézkedik a mezei munkát végzőkre vonatkozólag is. Ugyanis minden idegen illetőségű mezei munkás, a munka teljesítés helyén is előállhat, miáltal tetemes idő és pénzvesztéstől vannak megkímélve.

A második körrendelet az ujonczállítás miként történendő foganatosítását írja elő, amely azonban csak a sorozó bizottságokat érdekli.

Az új korszak.

A sanda gyanu, az irigység, tehetetlen apró cselvetések a koalíciós kormány eredményes előnyomulásán kárt nem tehetnek. Marad az ut, az igazság, a nemzeti megerősödés útja s az új kornak vágató diadalszeke-rét egy-egy kellemetlen hang a múltból, a ledől bűntanyák egy-egy romhalmaza föl nem tartóztathatja. Fogas kérdés volt az önálló nemzeti vámtarifa.

A régi Tiszagárda lapja, amely most állandóan csipős, fanyar igyekszik lenni s kétségbeesetten keres hibákat az új rendszeren, mint annak idején egy zsidók csinálta protestáns estilap, az egykori Bukott volt lapjai, amolyan kadiumi járomnak emlegette a vámkonfliktust, amelybe majd a magyar kormány csufosan bele hajtja a fejét. Nos, és mi történt? *Az, hogy az osztrák kormány megbukott, a magyar kormány győzött.*

Részletes tudósításunk az országgyűlési rovatunkban elmondottak előrebocsátásával a következőkben számol be.

Hohenlohe bukása.

Bécsi mérvadó politikai körökben pozitív tényként tartja magát a hír, hogy *Hohenlohe* tegnap hétfőn beadta lemondását a királynak. A lemondás bejelentése után nyomban minisztertanácsot hívott egybe Hohenlohe, amelyben valamennyi osztrák miniszter társa szolidaritást vállalt vele.

A lemondás oka természetesen a vámkonfliktus. *Ő Felsége* ugyanis *Wekerle* vasárnapi bécsi referálása után *Magyarország* javára döntött s mint főntebb emítettük az önálló magyar vámtarifa most a Ház elé kerül rövidesen.

Ő Felsége most már különböző pártállású osztrák politikusokkal fog tanácskozni a kenyes kérdésnek Ausztriát érintő oldalát illetőleg.

A Hohenlohe kabinet bukását megerősíti *Wekerle* határozott igenlő nyilatkozata s az ennek eredményeként hozott félhivatalos kommuniké, amelyre országgyűlési tudósításunk is céloz, de megerősíti a *Frendenblatt* is, valamint általában a bécsi félhivatalosok. Bécsben természetesen nagy az elkeseredés a magyar álláspont diadalán.

Mindez azonban mit sem változtat már a dolgon. Az osztrák politikusok a Hohenlohe-kabinet bukásában egyuttal a választási reform strágését is látják.

Az osztrák urakházának tegnapi ülésén a kormány, amelynek pedig mindjárt a napirend első pontja szerint hivatalos kijelentéseket kellett volna tennie, már egyáltalán meg sem jelent. Ugy, hogy ezt a pontot aztán le is kellett venni a napirendről.

Az urakháza egyébként több kisebb törvényjavaslatot fogadott el, amelyet a *Reichsrath* már megszavazott. Végül a delegátusokat választották meg.

Kombinálgtják már Hohenlohe utódát is a miniszterelnöki székben. Első sorban *Coudenhove* csehországi helytartót és másod-

Értesítés

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására, hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő **katonai és polgári szabó-üzletet** nyitottam, hol is legkitünőbb bel- és külföldi szövetek dus választékát bocsájtom a n. é. közönség rendelkezésére pontos kiszolgálás, valamint szolid árak mellett.

Tisztelettel

Grünfelder János,

katonai és polgári szabó

Nagyvárad, Szent János-utcza 2.

sorban Kielmansegget emlegetik. Osztrák parlamenti és politikai körökben ez a döntés általános föltűnést és konsternációt kelt és azt mondják, hogy semmiféle osztrák kormány nem lesz képes az önálló vámtarifát az osztrák képviselőházban keresztülvinni. Valószínűleg átmeneti kormányt fognak alakítani. Wittekel vagy Bagnehem márkival és a Reichsrath ellenállása esetén a 14. § fog akcióba lépni.

Wekerle a magyar minisztertanácsban is beszámolt már bécsi utja sikeréről.

A bécsi tárgyalások.

Goluchowszky gróf külügyminiszter mult szombaton éjjel 10 órakor, kevéssel Wekerlenek Bécsbe való megérkezése után a magyar miniszterium palotájába ment, ahol Wekerlével a vámkérdésről tárgyalt.

Tanácskozásuk egy óra hosszat tartott. E tanácskozás után Wekerle, Popovits és Sztéryeni államtitkárokat kéréste magához, akikkel éjtél után 1 óráig dolgozott.

Wekerle tegnap, vasárnap délelőtt 10 órakor hagyta el a magyar minisztérium palotáját és az osztrák pénzügyminisztérium palotájához hajtatott, ahol már várta Rozel osztrák pénzügyminiszter.

A tanácskozás itt egy órahosszáig tartott Wekerle az osztrák pénzügyminiszternél, magyar pénzügyminiszteri minőségben jelent meg, hogy vele az immár akut kérdéseket megvitassa s azok megoldása czéljából az előkészítő lépéseket megállapítsa.

Az előbbiekből közül való első sorban a közös katonai kiadások fedezésére szükséges összegek megszerzése dolgában.

Az utóbbiak közül való a készpénzfizetések fölvételének kérdése, a bankszerződés és a fogyasztási adók kezelése. Wekerle ezután még Goluchowszkyhoz ment, innen pedig kihallgatásra a királyhoz. A koronatanácskozáson a király elnökölt.

A magyar vámtarifa.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az osztrák kormány téli hivatalos kommunikációjával szemben, amely szerint az osztrák kormány fentartotta álláspontját a magyar kormány álláspontjával szemben, illetékes helyről vett értesülésünk alapján irhatjuk, hogy ő felsége a király megengedte az 1899: XXX. t.-cikkekben kimondott az önálló vámtarifa jogi állapotának megfelelő és csak a magyar korona országaira kiterjedő vámtarifa betervezését.

Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy a képviselőházi hír szerint az osztrák kormány megbukott a király felszólította Wekerlét, hogy az önálló vámtarifa vonatkozó javaslatait nyújtsa be.

A főrendiház.

A főrendiház mentelmi bizottsága tegnap alakult meg. Elnöke lett Bánffy György gróf, jegyzője Széchényi Géza gróf. Károlyi Gyula gróf mentelmi jogát párviadali vétsége miatt fölfüggesztésre ajánlotta a bizottság a főrendiháznak.

Pártértekezlet.

A függetlenségi párt ma délután 6 órkor pótkonferenciát tart, amelyen megválasztják a fölrati bizottság tagjait, valamint a delegátusokat jelölik.

Pestvármegye.

Pestvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt Gulner Gyula főispán elnökle

alatt ülést tartott. A közgyűlés megnyitása előtt Prónay Dezső báró szólalt fel, a bizottsági tagokat délután 1 órára bizalmas értekezletre hívta. A kijelölő-bizottság tagjai lettek választás útján: Holló Lajos, Keglevich Gábor gróf és Szemere Huba; kinevezés folytán Prónay Dezső báró, László Zsigmond és Freysinger Lajos.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Jun. 3. A négyzet pünkösdi ünnepélye.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **A villamos vasut menetdíjai és megállóhelyei.** A villamos vasut jelenlegi vonalszakasz beosztását és menetdíjait Nagyvárad város törvényhatósága ideiglenesen csak hat hétre engedélyezte. Időközben a közönség óhaja sok irányban megnyilvánult s a vasutársaság, valamint a város is tapasztalatokat szerzett, amelyek alapján a viszonyoknak és a közönség, valamint a vasutársaság érdekeinek megfelelőleg változtathatnak ugy a menetdíjakon, mint különösen a vonalszakaszok és a megállóhelyek beosztásán. E tárgyban a város képviselői és a vasutársaság vezetői tanácskozást tartanak, amely június 2-ára volt kitűzve, azonban a tárgyalás nem ez időben, hanem június hó 6-án d. u. 4 órakor lesz megtartva a városházán.

* **Megsemmített miniszteri körrendelet.** A bukott kormány rendeletet bocsátott ki a póttartalékosoknak fegyvergyakorlat teljesítésére, e rendeletet a hatóságok nem kézbesítették, mivel törvénytelennek tartották, miért is a behívók kifüggesztését, illetve szétküldését a csendőrség, vagy a postahivatal útján teljesítette a darabant-kormány. E körrendeletet most a miniszter hatályon kívül helyezte, illetve visszavonta, nehogy az újabb behívók kézbesítésénél forduljon elő akadály a darabant előd okvetetlenkedése folytán.

* **A rendőrség és a közönség figyelmébe.** Sok dologkerülő élőködik a jószívű emberek jótékonyágának a kihasználásával. Jelenleg is több ilyen alak utazik Nagyváradon azoknak a zsebére, akikről tudják, nem zárkoznak el, ha megszorult embertársaikon kell segíteni. Egy fiatal ember mindentelé azzal állít be könyörödmányért az előkelőbb emberekhez, hogy dr. Kecskeméti Lipót rabbi ajánlja. Ezen a czímenen már többeket megszarolt s a kapott pénzből uraskodik. — Egy másik fiatal ember Wöber Vilmos, majd Ernyei Vilmos néven kopogtat be az uri házakhoz s mint törvényszéki telekkönyvi napdíjas adja ki magát, 60 koronára volna szüksége, hogy a telekkönyvi vizsgát letehesse. Már több, mint 10 helyen kopogtatott a 60 koronáért. Fekete bajszu, felvidékiesen beszél, középtermetű s fekete szalon kabátot visel. Allítólag Pecze-utca 16. szám alatt, Esősiné házában lakik. Utánna jártunk a dolognak s a törvényszéknél nincs ilyen egyén szolgálatban. Ajánljuk a rendőrség figyelmébe.

* **Véglegesítés.** Beliczay Andor közigazgatási gyakornokot, aki eddig csak ideiglenesen volt kinevezve, tegnap a főispán bemutatott államtudományi, államszámvizsgálati bizonyítványa alapján állásában megerősítette, illetve véglegesítette.

* **Egyezség az építőmunkások és építők között.** A nagyváradai építő szakmunkások és építőmesterek között 3 év óta fennállott megegyezés ez évi május 1-én lejárt. A munkások újabb követelésekkel állottak elő; részint bérfelemelési, részint a munkaidő leszállítását követelték. Az építőmesterek hajlandók lettek volna a követeléseket teljesíteni, de a teljesített munka minimumának megállapítását követelték ellenszolgáltatásul, hogy tudják mennyi munkát követelhetnek a felémelt díjért. A tárgyalások már hetek óta folytak, míg vasárnap létrejött a békés megegyezés, Bokányi Dezső és Garbai központi kiküldöttek közbejöttével. Az új egyezség szerint a munkaidő reggel 7 órakor kezdődik; a reggelizési fél óra megszűnik s déli 12 óráig tart egyhuzamban a munka. Délben 1 és fél órai pihenő, s este 6 óráig tart a munka, tehát 9 és fél órai munkaidő lesz. Szombaton a déli szünet 1 óra, de viszont 5 órakor befejezik a munkát, az így előálló félórát rövidebb munkaidőt is fizetik. Karácsony, Husvét és Pünkösöd szombatján délután 4 óráig tart a munka, de az egész 9 és fél óra fizetve lesz. A bérminimum az első évben, 1907. május 1-ig óránként 44 fillér, a második évben 46, a harmadik évben 48 fillér. A teljesítendő munkaminimumot egy, az egyezséghez mellékelte táblázat szabja meg. Minden vitás ügyben egy 3 munkás és 3 munkaadóból alkotott bizottság dönt végérvényesen, amely mindkét félre kötelező. Ha a bizottság nem tudna megállapodásra jönni vagy az iparfelügyelőt, vagy a főkapitányt kéri fel döntésre. A bizottság határozata nélkül sem sztrájk, sem bojkott, vagy kizárás nem jöhet létre. A munkaadók kötelesek lehetőleg helyi szakmunkást alkalmazni. A vidéki munka szabad egyezkedésre tartozik. Az egyezség betartásáért ugy a helybeli szakszervezet, mint a központi szervezet szavatol. Amíg a kőműves és ács szakmunkásokkal így létrejött az egyezség, az építési napszámások állottak elő bérfölemelés iránti követelésükkel. Az egyezkedés most folyik. A férfi munkások óránként 26 fillért kérnek, a munkaadók 22 fillért ígérnek. A női napszámásoknak óránként 16 ról 18 fillérré hajlandók emelni a bérüket.

* **Kik akarnak hadapródok lenni?** A folyó évben Nagyvárad városának négy alapítványi helye üresedik meg a m. kir. honvédhadapródiskolában. A helyekre nagyváradai illetőségű ifjak pályázhatnak, kik 14—16 életévükben vannak, négy középiskolát végeztek. Pályázati kérvények mielőbb Nagyvárad városához adandók be. A részletes fejtételek Nagyvárad város katonatügyosztályánál, vagy a hadapródiskolában megtudhatók.

* **Meghalt Wolafka után.** Hogy mennyire szerették Wolafka püspököt Debreczenben, azt eléggé tanúsította az a huszezer emberre tehető gyászoló közönség, mely buongó szívvvel kísérte elhunyt apostolának holt tetemét nyugovó helyére. De legjobban tanúsítja árvaságra jutott hűveinek szive szorongását az a megható esemény, melyről Wolafka püspök halála után vettünk hírt. A termény és áruaktár egyik munkása Wolafka püspök halála óta buskomor lett. Mondogatta is többször, hogy nem éli túl soká jó püspöke halálát. Temetése óta sokat imádkozott érte, még többet sírdogált miatta s másnapra reggel 6 órakor holtan találták: bánatában meghasadt a szive. Nagyra becsülték Debreczenben Wolafka püspök működését, azért is busulnak vesztességük nagysága fölött. Valódi áldás rájuk nézve városuk egyik nagytekintélyű lakója, ki sokat tesz a még zajgó kedélyek megnyugtatására. A könyves szemmel beszélgető csoportok közé vegyülve szomorkodás helyeit hálára buzdított

már a napokban, hogy 14 évig oly lelkipásztor ajkairól hallhatták katolikus hitük igazságait, kit az Urísten maga is két kézzel áldott meg. Ez ritka kegyelme az Urístennek, ki általa akarta fölemelni és megerősíteni a katolikus híveket hitükben és katolikus önértékben. Erős hitüknek s nagy halottuk emlékének akkor áldoznak méltóképen, ha biznak ugyanazon Urístennek róluk való gondoskodásában. Élni fog Wolafka püspök áldott emléke Debreczen lakóinak szívében, hol buzgó működése rakta le a mélységes alapot a lelki élet épülésére.

* **Kedvezményes vasuti jegyek.** Az Országos vas és fémipari kiállításra a fővárosba felránduló szakközönségnek, mint vaskereskedőknek, vaskereskedő segédeknek, vas és fémiparosoknak, munkásoknak stb. a kereskedelemügyi miniszter kedvezményes vasuti jegyeket engedélyezett. — A kedvezményes utazásra jogosító igazolványok vagy az illetékes kereskedelmi és iparkamaráknál, vagy pedig a „Magyar Vaskereskedők Országos Egyesületénél” Budapest, VI. Gyár-utca 64 díjtalanul kapható.

* **Román szocialista lap.** A nagyváradi kir. ügyészség tudomást szerzett, hogy helybeli »Patria« nyomdában »Gazeta Sociala« cím alatt román nyelvű szocialista lap jelenik meg. Ez alapon felhívja a polgármesteri hivatalt, hogy a törvényben előírt nyilatkozatot a lapra vonatkozólag írassa alá a szerkesztő és kiadóval s figyelmeztesse a kiadót a törvényben előírt kötelességek teljesítésére.

* **Jegyzői pályázatok Bihar megyében.** A beéli főszolgabíróság területén pályázatot hirdetnek a nagymarosi körjegyzői állásra, jövedelme 2240 K. (esetleg 160 K. anyakönyvi díj) 7 és fél hold szántó használatára. Pályázati határidő június 5. — A tenkei főszolgabíróság területén megürült gyantai körjegyzőség. Jövedelme 855 korona készpénz, 745 korona termény. Összesen 1600 korona. Pályázati határidő június 6.

* **Wolafka meg a tót házaló.** Egyik olvasónk írja: Az elmúlt nyáron együtt voltam az aranyszivű Wolafka püspökkel Feketehegy-fürdőn. Mikor egy alkalommal az erdőben sétálgattunk, egy tót házaló vetődött utunkba. Az atyafi bögrét, kosarat, fésűt, játékszereket, mi egymás esecsebecsét árult. Az az csak árult volna, ha lett volna vevője.

Wolafka megpillantotta a tótot s megszólította. Megkérdezte tőle, milyen a sora. A szegény tót bizony keservesen panaszkodott üzleti pangás miatt. Bent a fürdőtelepen nem szabad árusítania, idekint meg persze senki sem néz feléje. Wolafka meg-sajnálta a tótot s pompás kedélyét jellemző módon segítette rajta. Az éppen ebédre, a telep felé igyekvő közönségnek jókedvűen kiállította oda vásárló módra:

— *Végladás. Páratlan olcsóság.*

A közönség megismerve a kikiáltót, egy-kettőre szétkapkodta az olcsó-jános portékáját s a tót nemsokára üres kosárral, tele zsebbel, boldogan távozott. S ilyen szíve, ilyen kedélyvilága volt Wolafkának.

* **Halálozás.** Tegnap temették nagy részvét mellett *Hajós Izsó* bánompusztai bérlőt, aki súlyos betegségében Budapesten kereset gyógyulást, de veszélyes baján nem tudtak segíteni s s Herczl-féle szanatoriumban szombaton meghalt. Az elhunyt tehetséges poéta ember volt akit Nagyváradon széles körben ismertek. *Reismann Mór*, biharmegyei bank igazgatója vejét, dr *Radó Ignác* ügyvéd pedig sógorát gyászolja az elhunytban. A holttestet Budapestről Nagyváradra szállították s tegnap temették el az itteni izr. temetőben. A halott felett *Kecskeméti Lipót* mondott gyászbeszédet és megható imát. Az gyászmenet a Fő-ntezán, a résztvevők sokaságaitól kísérve vonult keresztül.

* **Jótekonyság.** Visi Major Lajos pénzügyigazgató-helyettes 25 éves jubileuma alkalmából a tiszteletére rendezett társasvacsorán *Korda Andor* országgyűlési képviselő 30 koronát, *Keledi József* ügyvéd pedig 10 koronát

adományoztak, oly célra, hogy ezen összeg a Stark-iskola — hova Visi Major Lajos kis fia jár — négy külön-külön osztályu szegénysorsu, de jó magaviseletű és szorgalmas növendéke között a folyó tanévben osztassék ki. — Ezen szíves adományért a várad-olaszi-i róm. kath. tanítótestület hálás köszönetét nyilvánítja.

* **A zeneiskola hangversenye.** A nagyváradi zenekedvelők egyesülete által létesített és fentartott nyilvános zeneiskola június 4-én tartja XXIII-ik a jelen tanévben harmadik hangversenyét. Az ünnepély délután 5 órakor az egyesület helyiségében (Nagypiacz-tér közs. polgári fiúiskola épület, II. emelet 31 ajtó) lesz. Beléptidij felnőtteknek 60 fillér, gyermekeknek 40 fillér. A zenekedvelők egyesületének tagjai és a zeneiskola növendékei beléptidiját nem fizetnek. A hangverseny műsora a következő: 1. Eberhardt: »Két előadó darab« hegedűre zongora kísérettel. Előadja: Nádor József. 2. Beethoven: »Menuett«, zongorán előadja: Mazalik Gabriella. 3. Kürti István: »Trio«. Előadják: Réz Klárika zongorán, Réz István hegedűn és Réz László gordonkán. 4. Donizetti: Dgyveleg »L'elisir d'amoure« című operából. Zongora kíséret mellett hegedűn előadja: Klein Emil. 5. Hirsch: »A vig magyar zongorán előadja Réz Klárika. 6. Mazalik: »Eredeti magyar ábránd« hegedűre zongora kísérettel. Hegedűn előadja: László József. 7. Verdi. Czigánykar és dal »Troubadour« című operából. Előadják hegedűn: Buzás József, Glük Antal, Kermendi József, Klein Emil, László József, Markovics Barna, Markovics Károly, Nádor József, Németi Márkus Pelley Sándor, Réz István, Sávör György, Soós István, Stern Miklós, Szabó József, Winkler Lajos, Bérczy Irén, Bleyer Stefánia, Gergely Piroska, Grünfeld Ilona, Holländer Margit, Kormos Klára, Lépárt Ida és Zachariás Mariska; mélyhegedűn: Mazalik Nádor; gordonkán: Mazalik Ernő és Réz László; nagybőgön: Mazalik Alfréd; fuvalán: Mazalik Győző; zongorán: Rácz Rózsai és Mazalik Gabriella; harmoniumon: Krausz Margit. 8. Grieg Edward: Op. 354. számú norvég tánc. Előadják: zongorán Mazalik Nádor, hegedűn Mazalik József ur és gordonkán Kürti István ur.

* **Vesztett kutya garázdálkodása.** Rövid időközben már a második veszettségi eset fordult elő Nagyváradon. A napokban Klein Illésné Teleki-utca 21. sz. alatti lakos kutyáján tört ki a veszettség. A megdühödött állat megmarta Szilágyi Zsuzsanna házmester-nét a karján, azonkívül egy ebet és egy macskát. A szegény asszonyt felszállították a budapesti Pasteur féle intézetbe. Az ebek ellen pedig 40 napi zárlatot rendelt el a kapitányi hivatal. Erre vonatkozólag a következő hirdetményt adta ki:

Ismételten előfordult ebveszettségi eset folytán, az állategészségi utasítás 188. §-a értelmében az egész város területére 40 napi ebzárlat rendeltek el, mely idő alatt a város területén levő ebek kötve tartandók, nem lévén szabad az utcára csakis szájkosárral ellátott vagy pórázon vezetett ebet bocsájtani. Minden az utcán talált kóbor eb, a gyepmester által elfogatni és azonnal kiirtatni fog. Figyelmeztetnek az ebtulajdonosok arra is, hogy ebeiken netalán észlelt gyanus változásokat azonnal jelentsek be. Ezen rendelet ellen vétő ebtulajdonosok az 1888. évi VII. t.-cz. 154. §-a alapján 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak büntettetni. Nagyvárad, 1906 május 28. Rendőrkapitányi hivatal.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: Koldusgróf.
Szerda: Nap hőse.
Csütörtök: Leányka.

Lebonard apó.

A vasárnapi színházi estnek két érdekessége volt. Egyik az, hogy a bemutatásra került darab csaknem premier számba ment, másodsor, hogy *Ujházi* mester ebben a darabban fejezte be vendégszereplését. Ennek tulajdonítható, hogy a bérletstűnet dacára a földszinten egyetlenegy üres hely nem volt, sőt a páholyok is csaknem mind megteltek.

A komoly társadalmi problémákat fejtegető, — a törvénytelen gyermekek védelmét célzó irány darab eleitől végig lebilincselte a hallgatóság figyelmét. Mély gondolatokat tárgyal könnyed előadásban s jellegzetes igaz alakjai pálmát törnek társadalmi kérdések fölött. Valószínű, hogy ez az értékes telivér francza darab egy párszor telt házat hoz össze.

A darab czimszerepében a mester ragyogtatta művészetét. A legnagyobb magyar jellemszínész szándékosan játszotta e darabot utoljára, mert tudta, hogy ez a darab koronázza be vendégszereplését. Nekünk is, kik *Ujházi* művészetében annyiszor gyönyörködtünk, az a véleményünk, hogy ebben a darabban áll a mester művészetének nivóján.

Környezete igyekezett hozzáemelkedni, a mi csak részben sikerült. A szereposztás sem volt kedvező. A darab egyik főalakját, André orvost Tóth Elek sikeresebben kreálta volna, bár Nagy Sándortól sem lehet megvonni az elismerést. E. Kovács Mariska mellett T. Pogány Jankának volt szép sikere. Verő Janka szintelenül játszott. Valóban turcsa dolog az, hogy nálunk a naiva szerepét hol evvel, hol avval játszatják el. Végre *Körmendyt* is viszontláttuk a színpadon. Elég rokonszenves alak s az igazgatóságnak alkalmat kell nyújtania, hogy a fiatal, ambíciós erő a közönség rokonszenvét a maga számára megnyerje. Nálunk ugyanis az a hiba, hogy egyik színészt örökké szerepeltetik, a másikat pedig egy hónapban egyszer lájtuk. —dy.

IRODALOM.

Religio. E tudományos társadalmi és irodalmi katolikus folyóirat ez évi 13. száma a következő tartalommal jelent meg: Adalékok a Szentírás régiségtanához. II. Király Páitól. — Az oxyrhynohusi Jézus mondások. Székely Jeticin drtól. — Az egyetemek és egyetemi főiskolák. I. Demkó György drtól. — Az alapokról szóló törvénytervezet. VIII. — Az anyai méltóság a kereszténységben. II. Török Mihály drtól. — A magyar baptisták. V. — A Mária-kongregáció helyes vezetéséről, főleg a középiskolákban. I. P. Bus Jakabtól. — Egyházi világhíronika —y —la-tól. — Irodalom. Bernát: Szocialista programok. Gallovich Jenő drtól. — A Természettudományi Közlemből. (Lentz: A legegyszerűbb állat). — Telefon. A dus tartalmu folyóirat Dudek János dr egyetemi tanár felelősszerkesztő vezetése alatt van. Kiadóhivatala Budapest, IX., Ferencz-körut 39. Előfizetési ára egész évre 12 korona.

A Magyar Szemle szépirodalmi, művészeti és kritikai képes hetilap folyó XVIII. évfolyamának 21. száma május 24-én jelent meg a következő kiválóan érdekes tartalommal:

Táltoš, A szegedi eset. — Hevesi Sándor, Szaválás és színjátszás (hatodik közlemény). — Vékony Pál, Örök szerelem. — K. Csaby Odön, Tóth Klára. — P. Abraham Ernő, Szőke, a lakatos. — Baudelaire, Versek. (Főlemelkedés. — Az albatrosz, ford. György Oszkár) — Gustavo Adolfo Becquer, Gomoenun libro. (Spanyolból Harsányi Kálmán.) — K. Csaby Odön, A nemzetes ur második házassága. — Rudyard Kipling, Üzenet a másvilágról. (Ford. Pócza Ferencz.) — Havas István, Oh Szüz . . . — Regény: Handel-Mazzeti Enrica bárónő, Jesse és Mária. (18. folyt Ford. Auer István.) — Marcus, A hétről. (Kürthy György rajzaival.) — Irodalom: hk, Strófák három macskáról. (Tizenhárom elbeszélés. írta Hegedüs-Bite Gyula.) —

Képzőművészet: Fra Filippo. A képzőművész fantáziája. Színház: Járossy Dezső, Pillangó kisasszony (Madame Butterfly.) (Tragikus dalmű két felvonásban (három részben). Szövegét irták Illica L. és Giacossa G. Fordította Várady Sándor.) — A muzma. (Szinjáték három felvonásban. Irta Danceny Robert és Peter René. Foro. Hevesi József. — Madár Matyi. (Budapesti játék három felvonásban. 11 képpel. Irták Heltai Jenő és Molnár Ferencz.) — A szerkesztő üzenetei. — Hirdetések.

TANÜGY.

Évvizsgálat. A nagyvárad kir. katolikus tanítóképzőben az 1905—906 tanévre a záróvizsgálatok a következő sorrendben tartatnak meg:

1906. június 15-én írásbeli, június 16-án szóbeli magánvizsgálat.

1906. június 18-án az I. évfolyam.

1906. június 19-én a II. évfolyam.

1906. június 20-án a III. évfolyam osztályvizsgálata

1906. június 20-án d. u. mindhárom évfolyam együttes tornavizsgálata.

1906. június 29-én »Te Deum.«

Nagyvárad, 1906 május 23.

Az igazgatóság.

EGYESÜLETEK.

A nőegylet közgyűlése.

A biharmegyei és nagyvárad nőegylet vasárnap, május hó 27-én d. u. 4 órakor tartotta meg rendes évi közgyűlését az Erzsébet leányóráházban, melyen részt vettek özv. báró Gerliczy Félixné elnökle alatt özv. Gruwald Henrikné alelnök, Batig Ferenczné, Bócz Gézné, Böszörményi Gézné, Butyka Lajosné, Ficsek Lajosné, Géher Antalné, Kiss Elekné, Kappel Györgyné dr. Molnár Imréné, Molnár Lajosné, Páll Gáborné, Sal Ferenczné, Sass Edéné, Schwarcz Gézné, Szentlélek Kálmánné, Sztachó Jenőné Stark Róza, Ficsek Lajos pénztáros és Böszörményi Géza jegyző.

Az elnöki jelentést a lefolyt évről Böszörményi Géza egyleti jegyző olvasta fel, mely mindkét egylet egy anyagi, mint erkölcsi haladásról tesz tanúságot.

Majd Ficsek Lajos pénztáros terjesztette elő az évi számadásokat mely szerint a lefolyt év végén az árvapénztár 63724 koronával, míg a segélypénztár 35546 koronával zárult.

A közgyűlés a választmányt a következő tagokkal egészítette ki: Sas Edéne, Bócz Gézné, dr. Dániel Lajosné, Géher Antalné, Pozsonyi Lászlóné, Rimánóczy Kálmánné választotta meg. Végül Böszörményi Géza egyleti jegyző üdvözölte az elnököt a közgyűlés nevében, születésnapja alkalmából, melyet meghatározott szavakban, könnyes szemekkel köszönt meg az ünnepelt.

Orvosok ülése. A Biharmegyei Orvosgyógyászati és Természettudományi-Egylet folyó évi június hó 1-én délután fél 6 órakor rendes szakülést tart, melyre a t. egyleti tagokat ezennel meghívom. Tárgysorozat: Dr Révész V. betegbemutatás. Alexander L. az élőködők által okozott mérgezések. Kelt Nagyváradon, 1906. május hó 28-án. Dr. Fisch Aron egyleti titkár.

TÁVIRATOK.

A belga választások.

Brüsszel, május 28. A kamarai választásokról eddig érkezett, de hivatalosan még meg nem erősített jelentések szerint a kamarában 89 katolikus és 77 liberális, szocialista és kereszténydemokrata képviselő lesz.

A japán hadsereg ujjaszervezése.

London, május 28. A Times tokiói jelentése szerint ott sok szó esik a hadsereg létszám-memeléséről és reorganizációjáról. Biztosra vehető, hogy a lovasság számát tetemesen növelni fogják, ugyiszintén a vasuti és szekerész ezredeket is. A tüzérséget nehéz és gyorsműködő lövegükkel fogják ellátni, azonkívül léghajós, táviró és telefon-osztályokat fognak alakítani. Hírszerint nagyobb kaliberű fegyvert is alkalmaznak a hadseregben. A szolgálati időt két évre fogják redukálni.

Az olasz kormányválság.

Budapest, május 28. (Saját tud. táv.) Rómából jelentik: Királyi kéziratmal ma megbízták Giolittit az új kormány megalakításával.

Előkerültek a bombák.

Budapest, máj. 28. (Saját tud. táv.) Szebasztopolból jelentik: A csár és a csárné koronázási évtordulója alkalmából tartott csapatszemenél ma több bombát dobtak. Hármán meghaltak, nagyon sokan megsebesültek. A merénylők közül kettőt letartóztattak.

Z E N E.

Fráter Lóránd hangversenye.*

Ha valamely pápaszemes kritikus kezében az énekművészet kátéjával fölment volna a Fráter Lóránd szombati hangversenyére, az első dal után csodálkozva csapta volna össze a kezét:

— Hogyan lehet ilyen kiterjedelmű, kis iskolájú baritonhanggal a pódiumra lépni?

A pápaszemes kritikusnak igaza van, ha ezt mondja, de nincs igaza, ha Fráter Lórándot kritizálni akarja Fráter Lóránd unikum. Kritizálni csak azt lehet, akit össze lehet hasonlítani, Fráter Lórándnak azonban nincs mása. Követői bizonyosan lesznek, mert az ő énekmódora, tüzes, magyaros előadása elragadja a leghidegebb vérű publikumot is s minden dalára orkánként zug a taps, — de hogy sikerül-e valakinek nyomába lépni, az nagy kérdés. Egyelőre el kell ismernünk, hogy magyar dalokat soha sem hallottunk még oly szépen énekelni, mint tőle.

Fráter éneke minden ízében magyar. Hegedűjével a kezében, mellyel maga magát kíséri mosolygó, kifent bajuszu arczczal, jobbra, balra hajladozva, kellemes, lágy baritonhangján a mint saját szerzeményű dalait énekl, maga előtt látja az ember a végtelen pusztát, a rozzant csárdát s az őszülő haju betyárt, a mint fokosával az asztalra csapva kiáltja:

Korcsmárosné, száz szál gyertyát!
Száz itcze bort ide az asztalra!

Mikor meg a fehér őszi rózsá bus nótáját sirja inkább, mint énekl, előttünk, sok szép szem ragyogóbbá lesz az odalopódzó könny-csepptől.

Csak természetes tehát, hogy az öreg Fekete Sas kopott terméről majdnem lehullott

* Ez a bírálat annak rendje és módja szerint szombat éjjel megírtott s a nyomába le is adatott, csak a technikai mizéria okozta, hogy az ismertetés csak most lát napvilágot. Egyébként intézkedünk, hogy effélék ne ismétlődjenek.

Szerk.

a vakolat a viharos tetszés nyilvánításoktól, melyekkel városunk teljes számban egybegyűlt előkelő közönsége nem igyekezett szokás szerint az utolsó szám alatt az ajtó felé, hanem el sem akart addig eltávolítani, míg Fráter néhány gyönyörű nótával meg nem toldta a műsort. Különösen a hölgypublicum tüntetett lelkesen s azt hisszük, hogy a volt huszárkapitány ur, a kék-sárga babérkoszorúval egy virágkosárral való szerelmes szívet is becsomagolhat az utitáskájába.

Mindazt egybevéve, azt mondhatjuk, hogy Fráter Loránd úgy viszonylik a hangverseny-énekeshez, mint a fülemile Patti Adelinához. Patti jobban tudja énekelni a futamokat és a grand áriákat, de azért a fülemile is fülemile marad.

A darabokhoz a pompás zongorakíséretet Tarnay Alajos szolgáltatta, ki néhány szólószámával is nagy tetszést és teljes elismerést aratott.

Dr K. F.

Igazságszolgáltatás.

A hegyközkovácsi-i hóhérok.

Borzalmas szenzáció toglalkoztatja most a nagyvárad esküdtbiróságot. Konta Mihályné 31 esztendő parasztemenyecske kikapós természetével elkeserítette az urát, a jómodu Konta Mihályt, aki valamikor nagyon szerette a feleségét. A féltékenység, amelynek bőven meg volt az oka, elkeserítette a férjet, aki italt adta magát, ehanyagolta gazdaságát és egyszer-máskor boros fővel bizony jól helybenhagyta a csapodár asszonyt. Kontáné még a múlt év őszén szemet vetett Ungváry Józsefre, aki családos ember volt s akivel különben komaságban voltak Kontáék.

A sudár, izmos férfi, akit viruló felesége s gyűyögő két gyermeke várt otthon karjai közé, megtetszett a rossz asszonynak s anyagi előnyök kilátásba helyezésével elcsábította. A 27 éves Ungváry mult ősz óta mindennapos lett Kontáéknál. Kontát ez még jobban elkedvetlenítette. Kontáné pedig felbérelte szeretőjét, tegye el láb alól az urát. Ungváry szót fogadott, abban a hitben, ha sikerül a dolog, bőségben élheti a világot Kontáné oldalán. Beavatták a tervbe Hujber Ferencz 21 éves szolgálégényt is, aki Konta kenyerén élt. Jó pénzért ő is vállalkozott.

Az ez évi január 17-én pörpatvar után szüleihez költözött Konta Mihályné, Daniclovits Piroksa. A magára maradt gazda ellen régen kidolgozott tervvel napokon keresztül próbálták föllépni Ungváry és Hujber. Végre január 20-án sikerült ördögi munkájuk. Ungváry leittatta Kontát. Közben öngyilkosságot bejelentő levelet íratott vele alá, a felesége nevére címezve. Mikor végre tökrészezen elaludt, bejött Hujber s a legállatiasabb kegyetlenséggel fojtották meg Kontát. Az első kötél, amelyivel kísérleteztek, alkalmatlannak bizonyult. Elővették a puskatisztító zsineget. Ez is elszakadt. Konta fölébredt.

Kinos dulakodás támadt. Ungváry hátulról lefogta a kezét. Hurkot vetettek feléje. Elkapta. Ujabb harc következett. Ezzel addig folytotta Hujber, amíg Ungváry karjaiból alétan kiesett. Ekkor Ungváry addig húzta a kötelet, amíg egészen ki nem mult Konta. Most aztán, mintha öngyilkosság történt volna, fölakasztották a mestergerendára, kirugták alóla a széket, a függönyöket lebecsátották, az ajtót kívülről beretesztették s odább állottak.

Két nap mulva már letartóztatták őket. Most Ungváry és Hujber mint tettestársak, Kontáné, mint felbújtó áll törvényt. A vádhatóságot Popp Sándor dr alügyész képviseli. Védők Adorján Emil dr, Váradi Odón dr és Várady Zsigmond dr.

Eddig Ungváryt és Hujbert hallgatták ki. Mindketten beismerésben vannak.

Bírósági kinevezések. A hivatalos lap közli, hogy a király Szommer Béla pécsi törvényszéki jegyzőt a gyulai törvényszékhez, Makai Kálmán élesdi járásbírói jegyzőt az élesdi, Both István zilahi törvényszéki jegyzőt pedig a tasnádi járásbíróshoz albiróvá nevezte ki.

NYILTTÉR.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA
középiskolába készülő
tanulók, kisiparosok
és kisgazdák számára.

Irlta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Vidékre 25 fillér előleges beküldése
mellett bérmentesen küldetik meg.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irlta: Gorkij Maxim 77.

Jesov így beszélt egész nap s ócsárló szóval köpdöste le ezeket az utált embereket. Beszédének haragos ereje Fomat is fölviányozta s harci kedvre ösztönözte, ámbár nem értette meg egészen azt, amit Jesov beszélt. Olykor a bizalmatlanság érzete támadt benne Jesov iránt s egy ilyen pillanatban őszintén meg is kérdezte:

— Nos... és ugyanezt meg mered mondani az embereknek is?

— Minden alkalommal... És minden vasárnap megírom az újságban... Fölolvassan?

Nem is várva Foma választát néhány újságlapot tépett le a falról s miközben föl s alá szaladgált a szobában, hangosan olvasott. Ordított, nevetett, a fogait csikorgatta, mint a veszett eb, amelyet lánczra kötöttek. Anélkül, hogy barátja cikkének mondatait megértette volna, érezte Foma, hogy bátorság van bennük, hogy dühös guny, szenvedélyes harag sugárzik belőlük s ez úgy hatott rá, mint egy forró gőzfürdő.

— Nagyon ügyes — kiáltotta, mikor egy-egy mondatot megértett. Nagyon jó.

Egymásután kellett végighallgatnia az ismert kereskedők és előkelő polgárok neveit, akiket Jesov vakmerően és élesen ócsárolt, vagy alázatosan egy-egy túszerűséggel sebzett meg.

Foma tetszése, örömtől sugárzó arca s izgatott pillantása még jobban tüzelte Jesovot, aki most már egyre hangosabban ordított, míg végre kimerülten rogyott a dívánra, majd meg Fomához rohant újból.

— No, most olvass rólam? — kiáltotta Foma, aki nem tudott betelni a gyönyörűséggel.

Jesov egy halom újság közt kotorászott, kiszakított egyet a halomból, mindkét kezével megfogta, szétterpesztette lábait s úgy állt

meg Foma előtt, miközben ez egy lyukas széken ide-oda mozogva mosolygott.

A Fomáról szóló cikk a tutajon történet leírásával kezdődött és Foma érezte, hogy egyes szavak úgy szurták, mintha szunyogcsipések volnának. Arcza komoly lett, lehajtotta fejét s sötéten bámult maga elé. Egyre több szunyogcsipést érzett.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, május 28.

Osztrák hitelrészvény	— — —	678.—
Magyar hitelrészvény	— — —	796.—
Leszámitoló bank	— — —	506.—
Rimamurányi	— — —	525.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	670.—
Közuti vasut	— — —	594.—
Városi villamos vasut	— — —	327.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, május 28.

Buza okt.	— — —	16.82
Rozs okt.-re	— — —	17.12
Tengeri április 1906	— — —	14.—
Zab ápr.-ra	— — —	13.64
Repeze aug.-ra	— — —	—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 május 28-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	114.—
Magyar koronajárdék 4%	— — —	95.60
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	85.80
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	95.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.—
Magyar gyermekjegy-sorsjegy-kölcsön	— — —	2.12
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	157.50
Osztrák járdék papírban	— — —	99.50
Osztrák járdék ezüstben	— — —	160.50
Osztrák korona járdék	— — —	117.75
Osztrák járdék aranyban	— — —	99.90
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	157.50
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.60
Magyar hitelbank részvény	— — —	818.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	673.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	674.25
Német birodalmi márka	— — —	19.10
London vista	— — —	11.20
Páris vista	— — —	240.30
20 márkás arany	— — —	95.37
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A 4⁰/₀-os magyar koronajárdék

1906 június hó 1-én esedékes

szelvényeit

már május hó 20-ától

költségmentesen beváltjuk.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI-, IPAR-,

ÉS TERMÉNYHITELBANK

NAGYVÁRAD, TELEKY-U. 3.

Telefonszám: 46.

Nagyvárad
legújabb
látványossága

Kálmán

Ferencz

férfi- és fiuruha-áruháza

Fő-u. 5.

A dusan felszerelt rak-
tárban csakis legújabb
szabásu, a szövet ter-
mékek színe javából
készült

férfi és fiu ruhák

rendkívül olcsó
szabott árak mel-
lett vásárolhatók.

Meglepő izléses
szövet lüszter és szin-
tartó mosó
gyermekruhák.

Kérem a cégre
figyelni!

Hirdetés.

A NAGYVÁRADI HITELBANK részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

Felhívás!

A Leszámitoló és Jelzálogbank részvénytársaság igazgatósága közzéteszi, hogy részvényeseink 1. évi május hó 9-én megtartott közgyűlésen hozott határozata értelmében a társaság részvénytőkéjét 400.000 koronával

1.000.000

koronára felemeli a következő módokat mellett:

1. Kibocsájtunk 2000 darab új részvényt 200 korona névértékkel.
2. Minden új részvényért a részvénytőkére 200 korona, s a tartaléktőke javára 70 korona összesen 270 korona fizetendő, azonfelül ez összegnek 1906. január 1-től, a befizetés napjáig járó 6 %-os kamata és a részvény kiállítására és bélyege fejében 2 korona 64 fillér.
3. A részvényesek az új részvényre elővételi-joggal bírnak és pedig aképen, hogy 3 darab régi részvény után 2 új részvény jegyezhető.
4. Az új részvények a régiakkal mindenben egyenlők, s már az 1906. év üzleti évében részeseznek.
5. A részvények elővételi jogukat részvényeik bemutatásával a társaság helyiségében a hivatalos órák alatt 1906. évi május 31-ig bezárólag gyakorolhatják, míg a részvényjegyzés zárhatárideje 1906. június 15. napja.
6. A részvényesek értékében a jegyzéskor 70 korona fizetendő, a hátralékos 200 korona és a járulékok legkésőbb 1906. július hó 31. Nagyváradon, 1906. május hó 9-én.

Az igazgatóság.

Egy
pénzbeszedő
megfelelő óvadékkal
felvétetik.

Czím a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással egytényként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképész-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók **nerst-lámpák és osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári ivlámpák **árak mellett**

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja
villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmeny. Költségvetések ingyen

Üzletfelosztás miatt, hatóságilag engedélyezett

végeladás!

tartalik SPITZER TESTVÉREK cég Zöldfa-utcai üzletében a következő beosztás szerint: a rendes bolti áraknak megfelelő

fél árban

a női ruhaszövet maradékok, a selyemkelme maradékok. Női felöltők az 1905. évből. Női derékfűzők.

33¹/₃ százalék árleengedéssel

a legújabb ruhaszövetek, a selyem blous kelmék, a női felöltők 1906. évből napernyők csipke és szövet függönyök, butorszövetek.

25 százalék árleengedéssel: a legújabb mosókelmék, batisztok, delinek, zefirek, cretonok, a legjobb hazai és rumburgi vásznak, Schroll-féle finom sifonok, késmárki asztalneműek, női és férfi fehéreneműek, ágyterítők, paplanok pokróczok és **szőnyegek** nagy választékban 18, 25, 45, 53, 60, 70 és 1.20 kr.

Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünket idegenbe
hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményü

BÚTOROKAT

gyári árban, kezeség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCZA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.

Kivánatra tervek és költségvetések. — Telefon 421 szám.